

sprøg om erfaringerne med leg

Professor Helle Marie Skovbjerg
Designskolen Kolding

Oplæggets pointer

Leg er en central almenmenneskelig aktivitet

Samtidens legeforsøgelse er domineret af en bestemt sprogliggørelse - hvad kan vi bruge det til?

Legen har brug for et sensitivt poetisk sprog

Den pædagogiske praksis – et reflekteret sprog om leg

Legestemning - et bud på et perspektiv og et sprog

“..mennesket leger kun, når det i ordets fulde betydning er menneske, og *kun når det leger, er det helt og fuldt menneske*”

– Friedrich Schiller

FNs Børnekonvention

Den nye dagtilbudslov

Udfordringer ved samtidens sprog om leg

- Større eller mindre grad af rationalisering af legens udkomme
- Orden, styring og konsistens er kodeordene - hvad skal det blive til?
- Det skøre, frække, ubrugelige og pjattede udgrænses.
- Det menneskelige udgrænses

• “Denne opfattelse af leg som udvikling er noget de fleste vesterlændinge deler, men dens relevans er oftere blevet taget for givet end påvist. De fleste undervisere har tilsynladende gennem de sidste to hundrede år haft et stort behov for at fremstille legende imitation som en form for børnesocialisering og moralsk, social og kognitiv vækst, at de har opfattet legen som primært handlende om udvikling og ikke fornøjelse” (Sutton-Smith i Karoff & Jessen, 2014:278)

**Legen må have et sprog, der
rammer erfaringerne med leg**

Afsættet for et legeperspektiv

PLAY

“engage in activity for enjoyment and recreation rather than a serious or practical purpose.”

- Et almentmenneskeligt perspektiv - og livslangt
- Fokus på legens egen værdi
- Fokus på deltagerens legekraft
- Fokus på legen som fænomen - og erfaringerne af leg.

Stemningsperspektivet - et sprog om leg

- Legemedie (redskab til leg)
- Legepraksis (legens handlinger)
- Legestemning (legens værensformer)
- Legemedier+legepraksisser=legestemninger*

**Legens handlinger - rytmen
mellem gentagelse og brud**

legens stemninger

- I legens stemninger er man tunet helt særligt ind i forhold til omgivelser, ting og sager, og de mennesker, som man er sammen med.
- Stemninger er knyttet til praksis, dvs. til det man gør
- Stemning er knyttet til det, som er meningsfuldt for dem, der er med
- I stemningerne er der noget, som er defineret, men der er også meget, som ikke er. Meget kan ske.
- Stemningerne er præget af åbenhed og håb
- I stemningerne gør man meget for, at legen kan fortsætte

**4 legepraksisser, der peger på og
fører til 4 stemninger**

GLID/hengiven

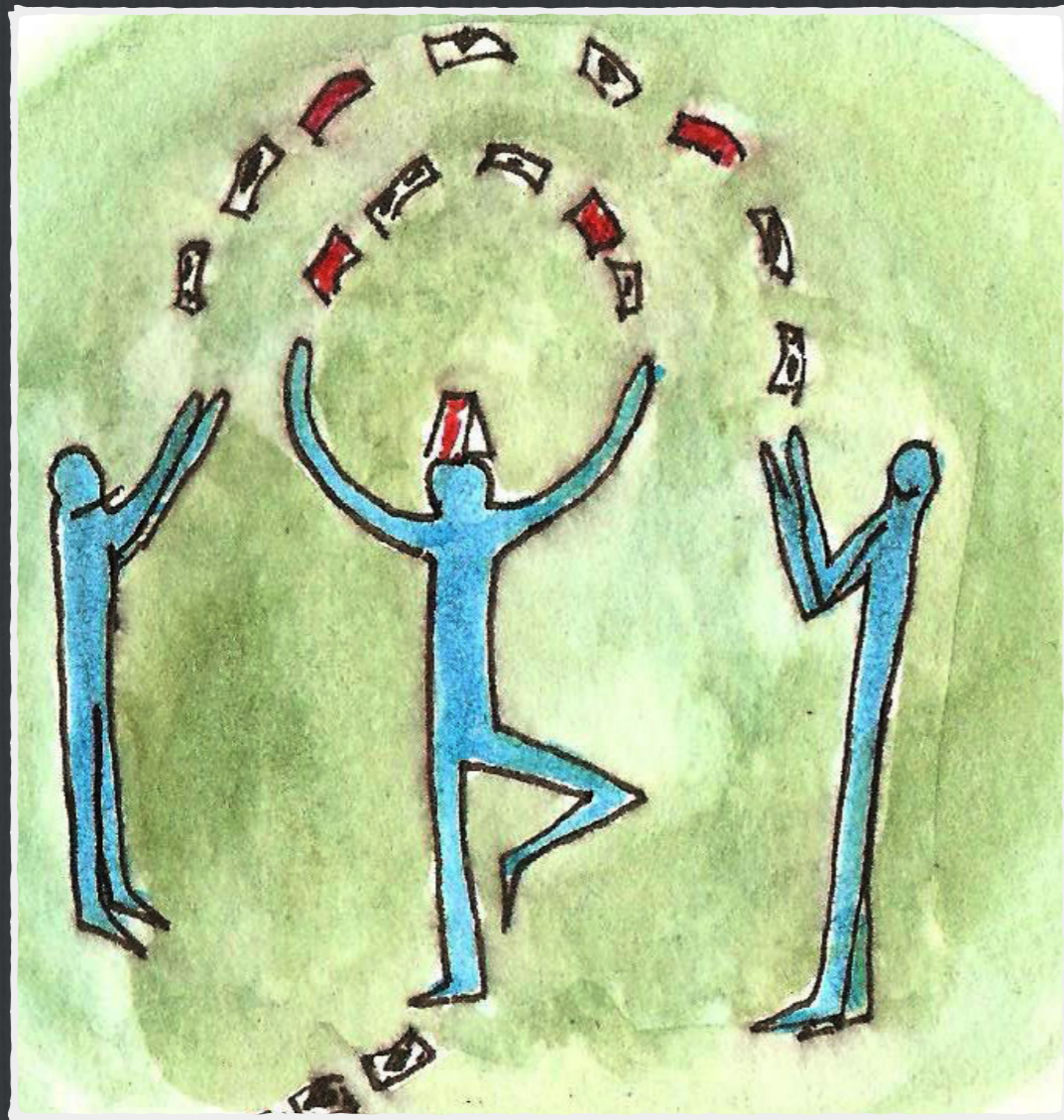
- dukkeleg, legoleg, perleplader.
- Gentagelig legepraksis
- Kontinuitet og takt
- At få det etablerede til at fortsætte
- At sige JA til det, der allerede er
- At opøve kendskab til legekulturen gennem udøvelse og afprøvning

SKIFT/højstemt

- Trampoliner, gynger, rutschebane, hop fra en sten, glide ned af en skrænt.
- Kroppen er i centrum
- At skifte mellem fart, retning og højde
- Gentagelsen af legepraksis er tydelig - med brud af og til
- Modet til at komme på usikker grund
- Forherligelse af den kropslige udfoldelse.

FREMVISE/opspændt

- Optrædelege: X-factorleg, cirkusleg, danselege
- At stille sig frem
- At være publikum/at have et publikum
- At stille sig frem og give sit besyv med
- At gentage for at være en del af det sociale - at bryde med det sociale for at vise sig for det sociale.
- Vekslen mellem: At være forbillede for udøvelse - at søge forbillede

OVERSKRIDE/euforisk

- Kaste med vand, råbe bandeord, synge frække sange.
- Det skøre, sjove, pjattede, skæve og frække er i centrum.
- Bruddet med kulturelle koder, gentagelser og forestillinger.
- Forventning om AT overskride
- At bryde i sociale sammenhænge og få andre til at gå med
- Overskride det gældende - drivkraft, kreativitet, nysgerrighed og opfindsomhed.
- At sætte sig selv på spil

Konsekvenser

- af perspektiv og sprog

- Fokus på legens egenværdi
- Fokus på deltageres præferencer og legekraft
- Fokus på forskellige stemninger - ind og ud af stemninger og dermed på legens *fænomenologi*
- Fokus på at få legen til at fortsætte

**“og lad os regne den dag for tabt,
hvor der end ikke blev danset en
 eneste gang! Og falsk skal enhver
sandhed være os, som var uden en
 eneste latter”**

– Friedrich Nietzsche

Vil du vide mere?

Henricks, T.S. (2015) *Play and the Human Condition*. Illinois: University of Illinois.

Nietzsche, F. (2005) *Thus spoke Zarathustra : a book for everyone and nobody*. Oxford University Press

Schmidt, L-H. (1999) *Diagnosis I – Filosoferende eksperimenter*. København: Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag.

Skovbjerg, H.M (2016) *Perspektiver på leg*. Aarhus: Tubine Forlag.

Skovbjerg, H.M. (2018) *Wild Play at the Digital Swing*. in *Digitising Early Childhood*. Cambridge Scholars Press.

Skovbjerg, H.M. (2017) *Play revolts and breaks in the service of time of conflict*. In Poulsen, M. et al. (red.) *The Power of Play. Voices From the Play Community*.

Karoff, H.S. & Jessen, C. (red) (2014) *Tekster om leg*. København: Akademisk Forlag.

Karoff, H.S. (2013) *Om leg*. København: Akademisk Forlag.

Karoff, H.S. (2013) *Play Practices and Play Moods*. *International Journal of Play*. 2(2). 76-86.